ч. 266 (11.227). Львів, вівторок 29. листопада 1927. Poostowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Собор епископів.

Львів, 28. листопада 1927.

„Львівсько-Архіепархіяльні Відомости (з 15. ц. м.) подають:

„Дня 29. листопада ц. р. зачнеться конференція, на яку запрошено всіх Епископів і Апост. Адміністраторів нашого обряду з Чехословаччини, Югославії, Румунії, Зединених Держав і Канади".

Як довідуємося, участь в конференції крім всіх чотирьох галицько-українських владик зголосили: крижевацький епископ о. Діонизій Ніяради (Югославія), мукачівський епископ (з осідком в Ужгороді) о. Петро Гебей, адміністратор пряшівської дієцезії о. Павло Гойдич, генер вікарій апост. адміністратора румунських греко-католиків (головно буковинських українців-католиків) о. Сабо, канадійсько-український епископ о. Будка, епископ для закарпатських українців у Зединених Державах о. Василь Такач та представник греко-католиків у Болгарії. Не візьме участи в конференції українсько-католицький епископ в Зедин. Державах о. Константин Богачевський. Таким чином в конференції гр. кат. епископів, радше в соборі епископів беруть участь всі ерархи, всі керманичі тих ерархій, де живе український народ — за винятком еп. К. Богачевського. Крім того на собор гр. кат. епископату звилися й керманичі греко-католиків в Югославії і Болгарії, представники тих славянських країн, в яких релігійно-унійний рух зробив деякі поступи.

Собор епископів, хоч у ньому бере головним чином участь церковна ерархія західно-українських земель, приналежних під теперішню пору до Польщі, Чехословаччини і Румунії та епископат наших заморських братів, не має виключно національного характеру. На ньому виразніше відбивається печать релігійно-віросповідної соборности.

Та — не зважаючи на те — конференція, якої програми з невідомих нам причин не проголошено, без сумніву займеться проблемами, що в останніх часах виросли на нашому релігійному ґрунті. Головною з них є питання „нової унії", тзв. католицтва славянського обряду, твору наскрізь нового з чисто політичним підкладом, твору препарованого польськими політичними чинниками і латино-польською церковною ерархією.

Греко-католицизм у ході свого історичного процесу набрав усіх признак та став по суті національною релігією західної вітки українського народу. Ця національна признака греко-католицизму відкривала перед ним великі перспективи на Східній Україні. Розвиток політичних подій в значній мірі перекреслив розвиткові можливости унії на схід від Збруча, але зате тим більші можливости відкрив перед ним на північно-українських землях, відступлених Польщі ризьким трактатом, на землях, де традиція унії була ще жива і сильна. Ми всі маємо в тямці, як з Холмщини, Підляша, Полісся, а навіть Волині зверталися до митрополичого престолу у Львові з проханням відновити там унійні осередки, привернути „стару віру". Та на перепоні здійснення цих бажань стала польська влада, латино-польська ерархія, а опісля й Рим, з моментом, коли горда тіяра прикрила голову монс. Ратті. На протязі кількох літ ми бачили справжню оргію захвату колишніх унійтських церков і переміни їх на латино-польські костели. Поруч з тим виринули дивоглядні бірітуалістичні проекти арх. Роппа, а опісля й зявилася „нова унія", з „одигінальними" богослужебними формами, з підчиненням „неофітів" адміністрації й юрисдикції латино-польської ерархії. Замісць дійсної унії повстав хаос, бездушний твір, базований на матеріялістичному опортунізмі з одного боку і денаціоналізаційних плянах з другого.

Греко-католицизм, справжню унію, з твердими формами, запетрикованими довгим стабілізаційним процесом, поставлено в передсінку „оглашених" — тільки з огляду на її національний характер. Це й було причиною, що проти унії звернулася ненависть всіх тих, які бажали би стерти її національні признаки. І ми бачили, як з моментом — так сказатиб — скорчення унії, наступив застій в її розвитку. А в добі застою поведено латинізаційні спроби — як богослужебного, так і звичаєвого характеру. В нашому релігійному житті настала доба замішання, яка створила податний ґрунт для поширення сектанства.

Ніщо не діється без причини. І ослаблення греко-католицизму має свій довгий причиновий ланцюг. Відворотною стороною латинізації є спроби насаджування „польського православія" (на Лемківщині). І сумнівно, чи з того стану вирве греко-католицизм „чистий католицизм", пропагований деякими нашими церковними колами.

Живемо в добі підвисшеного національного почування, в добі кристалізації національної суті забутих історією і затурканих обставинами народів чи їх частин. В тому дієвому процесі релігія не може бути безучасною. Вона мусить не лише акомодуватися до духа часу, але й стати на чолі відродженських здвигів. Бо тільки тоді вона найде опору для свого розвитку. Націоналізаційний процес в церкві не лише відбувається на сході Европи, але західно-католицька церква незвичайно зручно приноровлюється до нових умов, на чому зовсім нічого не тратить її універсалізм. Тимбільше мусить з духом часу йти греко-католицизм, якого ісповідниками є головно українці, а який є синтезою східної соборности з демократичним підкладом і західної універсальности, побудованої на монархічно-аристократичному принципі. Анаціоналізм, байдужність до нових ідей і нехтування духом часу може тільки привести до упадку — без сумніву — історичну і в основі велику ідею унії.

Перед собором епископів — преважне завдання вирішити питання „нової унії", відносин до римського центру, реституції старинних форм нашої церкви, характер унійного руху, проблему сектанства і т. і.

Вже сам факт скликання собору надає йому великого значіння. Це мабуть вперше на Святоюрській Горі зберуться владики і керманичі греко-католицької церкви під проводом її фактичного патріярха, митрополита А. Шептицького. Таким чином керма тією церквою в дійсности концентрується в руках Св. Юра. Львів виростає на новий центр, обєднуючи в собі елементи Царгороду і Риму і Київа. Св. Юр стає зачатком нового, хоч значно поменшеного щодо розмірів влади, але не менше важного у своїх можливостях — Ватикану. До тогож його вплив базується виключно на ґрунті моральному, на особистих прикметах і цінностях українсько-католицького первосвященника. А греко-католицизм виходить зі стану якої-небудь „додатковости", зі стану „Zwischending-y", а стає важливим самостійним чинником.

До роздвоєння у ВКП.

Постанова Ц. К. К. і Ц. К, ВКП(б) про виключення провідник'в опозиції з партії.

З уваги на велике значіння мабуть недалеких уже наслідків теперішнього роздвоєння серед російських комуністів вважаємо доцільним познайомити наших читачів з найновішими постановами Центральної Контрольної Комісії і Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії більшовиків про опозицію, про виключення Зіновева і Троцького з партії та про найвидатніших прихильників опозиції. Дотичні постанови звучать:

1. Для того, щоб забезпечити всій партії правильну і нормальну підготовку до 15-го Зїзду, ЦК ВКП(б) опублікував, згідно зі статутом партії, більше ніж за місяць до зїзду тези ЦК, опублікував в „Дискусійному листку" контр-тези опозиції, відразу-ж як одержав їх, а також промови і статті опозиції, дав опозиції цілковиту змогу виступити в обороною своїх поглядів, як в пресі, так і в партійних організаціях і по осередках партії, при чому ні т. Зіновєв, ні тов. Троцький не вважали для себе за потрібне виступити на партійних зборах, і далі однак, улаштовуючи нелегальні збори, без участи представників партії.

2. Не зважаючи на те, опозиція не тільки не відмовилась від політики розколу і порушення єдности партії, а навпаки, ще більше підсилила свою руїнницьку роботу.

Відкинута на всіх осередках, де відбулася дискусія, не зібравши ні одного процента голосів, поміж членів партії, що брали участь в дискусії, опозиція: а) і далі випускає нелегальні антипартійні листки, де у формі наклепів висвітлює діяльність партії, друкує ці свої видання, по нелегальних друкарнях, устаткованих через крадіжку шрифту, паперу тощо; б) організує ряд антипартійних нелегальних зборів, залучає туди непролетарські й чужі партії та робітничому клясові елементи; в) підготовляє на антипартійних підпольних зборах протипартійні демонстрації, обговорює пляни дальшої боротьби з партією і залучає до цього обговорення чужі партії буржуазні елементи, розвязуючи таким чином, ворожі пролетаріятові антирадянські сили; г) захоплює свавільно приміщення та авдиторію в МВТШ для своїх антипартійних зборів, бючи там представників партії, переходить до організації мітингів з промовами, скерованими проти ВКП, проти Радянської влади; д) в дні 10-их роковин Жовтня, замісць того, щоб іти на загальну трибуну, біля мавзолею Леніна, і разом з іншими товаришами вітати міліонні маси робітників Москви, і Ленінграду, лідери опозиції йдуть в провулки і заулочки та пробують організувати там виступи проти партії розкидають і розклеюють нелегальні антипартійні листки, апелюють проти партії до чужих партії і радянській владі елементів, захоплюють приміщення, заміночи радянських комендантів і ставлячи збройних охоронців, порушуючи тим самим рамці радянської легальности і отверто стають таким чином, рупором сил, ворожих пролетаріятові й радянській владі.

3. ЦКК і ЦК, визнаючи ці вчинки за цілком непридпустимі для членів партії й тимпаче для членів ЦКК і ЦК постановлює: а) виключити із ЦКК і ЦК членів і кандидатів ЦК тт. Каменєва, Смілгу, Євдокімова, Раковського, Авдеєва і членів ЦКК тт. Муралова, Бакаєва, Шкловського, Петерсона і Лідзіва; б) вважати за потрібне й зняти згаданих товаришів з провідної партійної радянської роботи; в) щодо тт. Троцького і Зіновєва, які є головні верховники всієї цієї анти-партійної діяльности що явно переростає в діяльність антирадянську та підриває диктатуру пролетаріяту і констатуючи, що на поставлену тт. Троцькому і Зіновєву на засіданні 11—XI—27 р. категоричну вимогу негайно припинити організацію нелегальних антипартійних зборів і відмовитись від перенесення середпартійної дискусії поза межі партії, вони, у відповідь демонстративно вийшли із засідання президії ЦКК, надіславши через декілька годин листовну відповідь, від II—XI в якій по суті заперечують це найелементарніше для кожного члена партії, зобовязання — Троцького і Зіновєва із лав ВКП(б) **виключити.**

Попередити тт. Каменєва, Смілгу, Євдокімова, Раковського, Авдеєва, Раденка, Муралова, Бакаєва, Шкловського, Петерсона, Соловйова і Лідзіна, що питання про несумісність їхньої фракційної роботи з перебуванням у лавах ВКП(б) президія ЦКК ставить на обговорення 15 зїзду партії. — Москва, 14. 11. 1927 р. — **ЦКК ВКП(б). ЦК ВКП(б).**

З наведеної постанови видно, що боротьба між партійною більшістю та опозицією розгорілася в СРСР не на жарт. Опозиціонерів не тільки виключають з партії, але й відбирають їм засоби до життя, тобто позбавляють тих платних становищ на верхах радянської урядової ерархії, які вони досі займали. Незважаючи на те, опозиція не кидає зброї та навіть не думає залишити боротьби. Тепер ця боротьба стала не тільки боротьбою за кермуючу ролю в партії та державній політиці СРСР але в додатку щей боротьбою за фізичну екзистенцію. Спроби опозиції організувати власну збройну гвардію в часі ювилейних обходів з нагоди десятих роковин жовтневого перевороту, отже перед усуненням її провідників з партії, вказують недвозначно на те, що опозиція не спиниться, тим більше тепер, перед організацією своєї власної збройної сили. Нема сумніву, що перед російськими комуністами рисуються невеселі перспективи.

Троцького звільнили 19. ц. м. окремою постановою Ради Народніх Комісарів СРСР від обовязків голови Головного Концесійного Комітету і вспіли вже призначити на його місце якогось маловідомого і за кордонами СРСР таки зовсім невідомого Ксандрова. Самозрозуміло, що меткий і підприємчивий Троцький не тільки з голоду не згине, але й не сяде з звложеними ру-

ками та не понехає початої, дарма що дуже небезпечної боротьби.

В харківській пресі стрічаємо щовня щораз то нові списки виключевих Центральною Контрольною Комісією КП(б)У опозиціонерів з партії. Чим ближче до Зїзду КП(б)У тим довші ці списки. До нас наспіли газети з 18. ц. м., (Зїзд КП(б)У почався уже 20. листопада) в списки виключених з партії займають у них вже розмірно аж за багато місця. Нема сумніву, що справа опозиції займе багато уваги на відбуваючомуся Зїзді КП(б)У, та найде на цьому специфічне освітлення. Бо не треба забувати, що опозиція Троцького і Зіновєва відноситься зовсім негативно до всяких українських емансипаційних змагань навіть чисто культурних. Тому то й цікавою буде розправа теперішніх керманичів КП(б)У з опозицією. До речі слід замітити, що переглядаючи в харківських газетах списки виключених з КП(б)У опозиціоністів, бачимо між ними переважно жидів, що очевидне зі самих прізвищ виключених. Нема сумніву, що цю обставину, як і ту, що провідники опозиції Троцький і Зіновєв є жидами, використають жидівські чинники як аргумент на те, що у ВКП, а ще в більшій мірі у КП(б)У сильно загніздився антисемітизм. Що прояви антисемітизму серед комуністів обсервуємо від давна це факт, але щоби твердити, що він аж так глибоко вкорінився наприклад у КП(б)У, щоби можна її цілу в ньому посуджувати, це булоб рішучо пересадою. Бож нікому не секрет, що найвпливовіші позиції у КП(б)У займають тепер жиди.

Новий Квартал Латинський.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 19. листопада 1927.

I.

Не знати який процент чужинців — 60, 70 чи 90?, — коли згадують про Париж, де вони перебули два дні чи два тижні, не думає про щось інше як тільки про Монмартр, його „розривки", театрики й кабарети, його нічне життя, його жіночки, то що. На цьому й вичерпується їх знання Парижа, і навіть Франції цілої з багацтвами її духової культури. З цього „знання" вони й виводять усякі психольогічні, політичні, культурно-фільософічні і які собі хочете висновки про цю країну і її будучність, про характер її родини, здачу жінок і т. і. Одні щиро або лицемірно руки заломлюють над Францією цілою — ізза Монмартра; інші задля тогож Монмартра пальці собі облизують. Дуже мало хто з цих туристів і здогадується, що Монмартр — нетільки не Франція, а далеко навіть не Париж; що справжньої Франції і справжніх французів там мало, дуже мало; що вся та монмартрська блекота — ніщо інше як тільки одна галузь промисловости, зорганізованої для чужинців, для певної категорії чужинців, що нетільки трохи не вся клієнтеля — чужинці ріжних мов і шкір, а що й велика частина трудівників (і трудівниць) тієї промисловости постягана сюди з ріжних кінців далекого світа і не має ні з французською расою, ні з французькою родиною, ні з духом французької культури богато (щоб не сказати: нічого) спільного. Монмартр — квартал промисловости і розривок обчислених на чужинецьку покупку; щось наче квартал шевської промисловости в Ліможі, шовкової промисловости в Ліоні. Ніщо більше.

II.

Другий тутешній квартал, що користується — правда в далеко не такій як Монмартр мірі — всесвітною реклямою, — це Квартал Латинський. Властиво треба би говорити не про рекляму Кварталу Латинського — реклями щось комерціяльне — а про його леґенду. Леґенда ця дуже давна; вона зродилася ще в середніх віках, а осяяний нею був уже Данте: на подвірю старовинної уніятської церкви святого Юліяна Бідного, в самому серці цього кварталу, найбільший фльорентинець на жмені соломи складав, кажуть, свою голову на сон нічний — за мало було в цього сорбонського студента грошей на готель. Навіть дехто з наших земляків у ході віків минулих туди навідувався: коли хочете дізнатися про них щось ближче, поспитайтеся про це невтомимого мандрівника в минуле і ненаситного дослідувача українських слідів на Заході І. Борщака, що між ін. відкрив тут рукопис української граматики, складеної тут якимсь нашим студентом Сорбони, десь у столітті Богдана...

Як багатьом іншим річам, поклала остання війна край також давньому, „передвоєнному", леґендарному Кварталові Латинському. Розславлений історією, романами і леґендами колишній Квартал Латинський, передвоєнний, нині вже тільки спогад. Його вже немає.

Немає вже романтичної бороди й артистичної чуприни, ні крилатого капелюха й поетичної шапочки, ні навіть розпущеної на вітер краватки нема. Сьогоднішній студент Кварталу, низько стрижений і бритий, з видом і рухами спортовця, не пересиджує своїх днів і ночей в пиварнях і кавярнях, у яких його передвоєнні предки, в димі люльок, пристрасно будували літературні, мистецькі, політичні й суспільні „системи". Нинішній студент перебуває на вільному повітрі. А коли іноді він і заходить до кавярні, то тільки на часок: випити стоячки чорну каву або лямпку ясного пива („бок"), або — коли дощ — написати лист, чи стрінутися з „кимось" на rendes-vous скажімо: сантиментальне, мимо леґковаження для всякої сантиментальности, яке ця молодь собі приписує.

III.

Зрештою іщезла й переважна частина „історичних" кавярень Кварталу. Їх місце заняли крамниці, банки і кіноматографи. А котрі і лишилися — змінили, „змодернізували" свій вигляд; висиджують у них ще тільки чужинці-туристи й „сиiті" „буржуї", а зі студентів — хіба тільки „вічні" — самі знаете, що воно значить „вічний" студент... Тай то тільки такі, що можуть собі позволити платити подорожілі напитки-аперитиви — сидячки: треба знати, що тут ціна напитку „сидячки" більш-менш вдвоє вища ціни напитку „стоячки", платиться, бачите, за місце, і то доволі солено. А часи нині не такі то легкі, щоби пересічний студент хотів (і міг) платити „сидячки", одного франка (або більше) за стаканчик кави, яка коштує 40 або 50 сантімів, коли стоячки її випити і — піти собі далі, своїм шляхом.

Правда, часи важкі — не новина. Не новина у нас — від найраніших діточих років памятаємо, як наші мами жалкувалися на доріжню і на важкі часи; не новина вони — може й самі здогадаєтеся? — й у Парижі, а в Парижі — в Латинському Кварталі. Одначе, коли вже про Квартал цей мова, треба сказати, що трудність удержання там нині більша ніж бувало перед війною, — ніж бувало навіть після війни, в часах грошевої інфляції. Нині і помешкання знайти важко, і непомірно воно дороге, і харч тут подорожів і франк дорогий.

Необхідні видатки нинішнього студента такі високі, що вже й їх самих було би доволі, щоби змести з фізіономії Кварталу Латинського його колишній, нині леґендарний вигляд: безжурної, розбарашкованої й розкуйдовченої студентської богеми. Чого, скільки гроша треба паризькому студентові, на якого налягає одночасно гостра кріза помешкань і доріжня життя?

Передовсім треба, щоб видатки на необхідні книжки не налягали занадто важко на студентському бюджеті і не засуджували молоду людину на примусовий піст і на життя в прокажених, нездорових закамарках. Треба далі харчівень, які не затроювали би клієнтів. Готелів, у яких студент не варивсяб літом, не заморожувався зимою, тай не заражувався сухотами — в усіх порах року. Кілько таке нині коштує, скромно й низько числячи?

IV.

Важко, властиво майже неможливо обійтися студентові місячним видатком на книжки і „скрипти" нижче яких 150—200 франків, на харч нижче яких 500—600 франків, на кімнату нижче 300—500 франків.

Очевидно, що коли говоримо про необхідні видатки на книжки, то маємо на увазі не тільки само „мінімум" (дороге зрештою) підручників „до іспиту", а — незалежно від бібліотек — про книжковий матеріял, без перетравлення якого навіть „покінчений" студент в дійсности остався би неуком або недоуком, дарма що іспитованим або й докторизованим; краму такого кожна країна, а наша в обильнішій від інших мірі, має аж забагато, і на продукування його знаменито і аж занадто вистарчають Львів і Копичинці, а непотрібний ні Париж, ні Гайдельберґ, ні взагалі який-небудь заграничний університет...

А видатки на пральню, на білля й одежу, на обуву, на міські залізниці і автобуси? А кишенковий гріш? Коли взяти під увагу, що величезна більшість студентів, французьких і чужих, не має місячно до розпорядимости більше 1000 франків (себто 40 долярів), можна чудуватися, яким чином ці молоді люди звязують кінці з кінцями. Бо за сорок долярів місячно можна тут хіба животіти в полу-голоді, а мешкати, одягатися і харчуватися не можна.

З анкет відомо, що тільки дрібна меншість теперішніх студентів у Кварталі має місячно на прожиток більше сорока долярів. Натомісць куди більше їх мусить „вдоволятися" вартістю 30, а то й 20 долярів. і — якось жити.

Жити — та як? Але це, — рече Кіплінґ — знов „інша історія".

О. Левицький

На педаґоґічні теми.

Проблема двох і більше мов у шкільній науці.

(Докінчення)

Це був би короткий зміст статті проф. Генса. Проф. Генс кінчить її радами, як переводити нові досліди при допомозі тестів, щоб остаточно вирішити питання, чи двомовність є шкідлива чи ні.

Для нас, українців, це питання важне, бо ми силою обставин мусимо вчитися в чужих мовах або чужих мов і добре їх знати. В Московщині і на Великій Україні мусять вчитися українські діти московської мови; на Західній Україні польської мови; на Буковині румунської мови; на Закарпаттю чеської, а в деяких школах і московської мови; на Словаччині сло-

М. ЗОЩЕНКО.

Коза.

I.

За пять четверта Забежкін сякався так гучно, що ніс у нього гудів, як труба єрихонська, а бухгальтер, Іван Нажмудинович, із переляку здрігався, упускав ручку на долівку і говорив:

— Ох, Забежкін, Забежкін, сьогодні скорочення штатів іде, колиб тобі, Забежкін, тее, — від скорочення не попасти... Ну, куди ти квапишся?

Забежкін ховав хусточку в кишеню і шматинкою починав обтирати стіл і каламар.

Дванацять літ сидів Забежкін за тим столом. Дванацять літ! Навіть подумати лячно, який це час не маленький. Адже, коли на протязі дванацяти літ, скажім, пил ні разу зо стола не стирати, так напевне і каламаря не видно буде.

Якраз в четвертій Забежкін нароком рухав столом і гучно говорив — четверта, чотири костяшки відкидав на рахівниці і йшов до дому. А йшов Забежкін завжди по Невському, бо там хоч було за що зачепитися. І не тому він ішов по Невському, що якоі-небудь зустрічі сподівався, а так — задля цікавости. Всеж людей ріжноманітність, і крамниці чорт знає які, та й прочитати смішно, що в якому ресторані люди їдять.

А щодо зустріч, то — звичайно — буває всяко... Адже ось скажім дійде Забежкін зараз до Садової, а на Садовій, ось там, де чорне мурло чоботи ґуталіном чистить — зненацька дама... Чорний одяг, вуалька, очі... І підбіжить те дама до Забежкіна... „Ох, скаже, юначе, визвольте мене, якщо можете... До мене присікаються, мене ображують вульгарними словами і навіть гидкі предложення роблять..." І візьме Забежкін ту даму під руку, так, ледві доторкаючись, і одночасно з незвичайним лицарством, і пройдуть вони мимо напасників презиркувато і гордо... А вона, виявляється, дочка директора якого-небудь там тресту.

Або ще простіше — дідусь. Йде дідусь незвичайно інтелігентний. І нагло паде. Взагалі, заворот голови. Забежкін до нього... „Ах, ах, де ви живете?"... Підводчик... Під ручку... А дідусь, комар йому в ніс, — американський підданий... „Ось, скаже, вам, Забежкін, триліон карбованців"...

Звичайно, все це так, бредня, романтизм, бездумна мрія. Та й який це чоловік може підійти до Забежкіна? Який це чоловік може мати щонебудь спільного із Забежкіном? Адже також і вигляд багато значить. А в Забежкіна і шия тонка, і все таки прічіски ніякої немає, і ніс кривулькою. Ну, ще ніс і шия, як не дивитись, — природа, а ось прічіски справді — ніякої немає. Треба буде негайно запустити. А то просто ніякого вигляду.

А колиб у Забежкіна було значне громадянське становище, то і справа взялаб інший оборот. Колиб Забежкін був квартальним доглядачем чи чимсь подібним, або хоч агрономом, то і з виглядом можна примиритись. Та громадянське становище у Забежкіна було поганеньке. Зрештою навіть нікчемне. Так ось, коли зробити смішне порівнання, при тому сміючись невинно, коли бухгальтера Івана Нажмудиновича прирівняти до щупака, а побігущого Мішку — із союзу молоді — порівняти з борючком, то Забежкін, дарма, що бувший колежський реґістратор, зовсім не буде більший себелика або навіть колючки дрібнесенької.

Ось так, чи при таких то сумних обставинах міг Забежкін на який-небудь романтизм надіятися?...

II

Та одного разу склалася подія. Раз якось Забежкін захворів. Себ-то не те, щоби Забежкін надто захворів, а так у висках страшенне почало ломити.

Забежкін і лінійку до висків прикладав, і слиною лоб натирав — не помагає. Пробував Забежкін у канцелярські справи вкопатися.

Які це штани? Чому дві пари? Чи не є це перевишка влади? Чому бухгальтерові Іванові Нажмудиновичеві крім комплету шинельку видано, і куди це він, собачий ніс, причепив ту шинельку? Чи не загнав він її, нікчемна личина, в рубрику державного майна?

У висках заломило ще гірше.

І ось попрохав Забежкін у Івана Нажмудиновича, щоби його скорше до дому пустив.

— Иди Забежкін. — сказав Іван Нажмуди-

…ської, чеської і московської мови. Навідок цего такий, що на всіх просторах української землі українська інтелігенція говорить лихо по українськи, рало уживає своїх слів, а ще радше говорить чужими словами навіть там, де цего зовсім непотрібно. Що двомовність або тримовність наших дітей відбивається некорисно на умовім розвитку наших дітей, це мабуть вже замітили всі наші учителі в Західній Україні, а головно ті, що вчать по учительських семинаріях, де двомовність проявляється в цілій ширині. Всі ми невдоволені з поступів нашої гімназіяльної молоді. Ми все згадуємо, які то добрі латинники, греки, німці були за наших часів, і дивуємося, чому нинішня молодь гірше вчиться. Ми забуваємо, що наша нинішня молодь жиє по великій світовій війні, звичайно в нужді, без ідейного проводу, без віри в будучність — а має більше праці, ніж ми мали. За наших часів не було двомовности. Нині селянській дитині через строгий іспит з польської мови не годі дістатися до гімназії, а хто дістався, той мусить на вивчення польської мови і великої польської літератури з переполненими польськими лектурами стільки часу зужити, що на українську мову і літературу та на інші предмети вже не богато часу лишається. Скажете певно, що мимо того наша молодіж дає собі раду. Дає собі раду — але скільки праці йде на те! Тай не забуваймо, що до наших гімназій йде по більшій части лиш талановита молодь. А незважаючи на те, які слабі поступи вона проявляє, коли взяти на увагу вложену працю. Наша молодь перетяжена! Чи може винні цему латина, грека? І ми вчилися і латини і греки і богато, богато більше німецького, а всеж ми давали собі раду! Але в нас польська мова була лиш одним з предметів з обмеженим обсягом, а не, як тепер, найважнішим і найтяжчим предметом, який вимагає вже навіть українську мову і здержує через те умовий розвиток наших учеників, бо наші ученики вчаться тепер і думати в двох мовах, в українській і польській.

Скаже дехто, що от і поляки мають вчитися або подекуди вчаться української мови! Що до цего, то ми українці 1) не вимагаємо від поляків, щоби вони вчилися української мови, а 2) добре знаємо, хто і як учить української мови польських дітей. Українська мова в польських школах — це фактично трачення часу на те, щоби ученикові чи учениці могти вписати в свідоцтво ноту з української мови. Інакше в українських школах. Там шкільні власти по кождій візитації звертають увагу головно на те, що наша молодь ще не говорить цілком добре по польськи і ставлять що раз більші вимоги, в тому напрямі, хоч добре знають, що наша молодь говорить в дома лише по українськи і що польська мова справляє їй великі труднощі.

Як же те помогти нашій молоді? Чи може викинути латину з нижчої гімназії, а греку з вищої? А як так, то що викинути з учительських семинарій? Отже не туди дорога! Що до латини і греки, то на мою думку, їх треба лишити і боронити. Коли в мене що до цего ще були які сумніви, то розвіяв їх дир. О. Макарушка своїми статтями в „Новім Часі" про шкільництво на Великій Україні. Бодай у нас нехай лишаться такі школи, з яких виходили би люди, що вміли би науково працювати. Лиш требаби подбати, щоби до наших гімназій ходила талановита молодь, як це було давніше. А це станеться лиш тоді, коли знова з сіл стане напливати вибрана молодь. До тогож прийде лиш тоді, коли будемо творити дешеві бурси — без цего не піде!

Отже як помогти молоді? Думаю, що мусимо всіми силами змагати до того, щоби 1) в наших школах на всіх предметах, крім польської мови, викладовою мовою була мова українська; 2) щоби знесено вступний іспит з польської мови до першої кляси; 3) щоби вимоги з польської мови, головно щодо обовязкової і „добровільної" лектури, точно означено.

Колиж мова про чистоту мови, то треба нам подбати, щоби всі підручники — очевидно д о б р і — з яких користає наша молодь, були писані гарною українською мовою. Тепер є так, що наша молодь вчиться майже виключно з польських підручників, т. зн. вчиться перекладаючи невміло з польської мови на українську. Що з того виходить на пр. при науці латинської мови, де все перекладається на українську мову, знає кожний, хто має дітей в гуманістичних гімназіях, де українських лат. підручників нема. Найгірше стоїть під тим оглядом справа в учительських семинаріях. Там українських підручників взагалі нема, учениці вчаться лише з польських підручників і доходить вже до того, що ученицям при іспитах лекше відповідати по польськи чим по українськи. Цих кілька думок кидаю в тій надії, що наші педагоги ними заінтересуються і що з цего вийде користь для нашої молоді.

Г. Т.

Ювилей Ольги Кобилянської.

Смерть румунського премієра міністрів Братіяну стала на перешкоді буковинському комітетові відсвяткувати ювилей нашої великої Письменниці в дні 26-го ц. м. Учора вечір прийшла із Черновець телеграма, яка повідомляла, що ювилейне свято відкладено на 11-го грудня. Таким робом сподіяний приїзд Кобилянської до Галичини на перші дні грудня буде мабуть відкладений, бо письменниця ледви чи зможе бути присутньою на вечорі в її честь, який приготовляє у Львові „Союз Українок".

Одночасно одержали ми радісну звістку, що радянський уряд призначив Ользі Кобилянській досмертну пенсію в сумі 50 дол. місячно (а також В. Стефаникові). Дивним дивом цього-ж вечора розійшлась у Львові прикра чутка, яку ми приневолені спростувати із денникарського обовязку, щоби вона не ширилась і не відбилась неприємним відгомоном аж на Буковині: про смерть Ювилятки. Якщо вірити народній мудрости, є це найкраща ознака, що Письменниця проживе ще багато літ у повнім здоровлю.

Слід згадати, що в неодному місті в Галичині підготовляють вечорі та відчити, присвячені письменниці. „Книгарня Тов. ім. Шевченка" у Львові прибрала вже від тижня свою виставку творами та портретами Кобилянської, також Книгарня У. П. Т. Завтра вранці вийде богато ілюстрований журнал „Світ" із новим оповіданням Письменниці та статтями про неї. Також усі інші українські журнали й часописи присвятили Кобилянській свої числа.

Наукова праця на Україні.

(Виклад інж. Баланіна.)

На таку тему відбувся дня 25. XI. н. р. в салі музею Наукового Товариства ім. Шевченка виклад інж. Баланіна з Харкова. На цю доповідь голова Товариства проф. Студинський скликав спільні збори всіх секцій Товариства при участи запрошених гостей.

Інжінір Баланін займає в Харкові досить визначне місце — він є головою „методольогічно-дослідчого комітету" при Головній Українській Науці й є членом Всеукраїнської Ради Народнього Господарства.

Приходиться жалкувати, що виклад його мав занадто загальний характер і був переповнений фактичними, висловлюючися делікатно, „неточностями". Наприклад, доповідач згадавши про поневолення науки за царських часів, зовсім забув схарактеризувати її теперішню свободу. Говорячи про заходи радянської влади уратувати фізичне істнування вчених, забув згадати про декрети радянської влади, які цих учених посадили були свого часу на голодний пайок і вигнали на вулицю на примусові фізичні роботи. Правда, що нині це вже минуло. Та, коли говорити про українську науку з історичного становища, то не слід цього забувати. Довідалися ми з реферату, що соціялістична держава незвичайно дбає про розвиток науки й уможливлення наукової праці наукових робітників — вони одержують тепер за наукову працю аж по 100 карб. місячно, а на утриманні Наркомосвіти на цілій Україні по всіх наукових інституціях та установах є аж до 2.000 учених і асистентів. Відчинено там широко двері до науки для пролетарів і селян — через пять літ може вдасться по пляну одержати коло 3.000 нових наукових сил. На наукову роботу й установи асигновано аж 4 міл. карб., на терміноольоґічні словники аж 500 тисяч карб.

Поза тим доповідач твердо вірить, що там створять нову пролетарську культуру. Українізація відбувається „стихійно", уряд спеціяльно допомагає розвиткові української культури, хоч панує московська, як всесоюзна, зате дуже розвивається культура національних меншостей. Доповідь була дуже вбога на факти, а характеристики нової системи й пляну розвитку наукової роботи на Україні доповідач зовсім не подав.

Присутна публика досить холодно зустріла доповідь.

Проф. Раковський іменем виділу Наук. Товариства ім. Шевченка подякував гостеві, витаючи в його особі звязок з ученими Радянської України.

Після доповіді голова зборів запросив присутних висловлювати свої замітки або ставити запити. Одначе бажаючих дискутувати або ставити запити не знайшлося, нікого, крім д-ра Свєнціцького.

Д-р Свєнціцький заявив, що тут не час і не місце говорити про розвиток і становище науки на Радянській Україні, хоч він міг би подати ріжні критичні завваження. Там наука щойно починає будитися до життя й не має жадних традицій. Хоче звернути увагу на те, що на Західній Україні українська наука такі традиції має. Хоч які перешкоди ставить їй польська держава, то вона всеж живе й розвивається та може бути корисною і для Східної України. Але хай уряд Радянської України допоможе розвиткові української науки на Західній Україні — допоможе тим, що допустить друковані праці на тамошній книгарський ринок. Марксізм від цього там не потерпить, а через взаїмний обмін скорше хіба змарксизується Західня Україна, відбудеться процес взаїмної акомодації. Д-р Свєнціцький вручив при тій нагоді інж. Баланіну спеціяльний лист до голови Української Науки в справі допущення на Радянську Україну до продажі тутешніх наукових видань.

Публика бурхливо витала виступ д-ра Свєнціцького.

За нашу дітвору.

Останніми часами у нас говориться і пишеться доволі багато про дітвору і молодь, тих майбутніх творців нового кращого життя. Клич: В дітях наша будучність не сходить зі шпальт часописів і ним покищо Рідна Школа і держиться. Всеж таки крім спорадичних кличів пляново; опіки над дітворою і молоддю у нас нема. Є тільки поодинокі прояви і започаткування на ріжних ділянках суспільної опіки і то в дуже обмежених рамцях. Але все те супроти того, що роблять інші народи для свого молодого покоління, що треба би в нас доконечно зробити, є каплею в морі, клаптиком справленим на безмежньому пустинньому обложі.

Поза кличами — дійсної реальної роботи в нас нема або дуже мало, хоч у численних випадках розвести її не було би так тяжко, якби тільки найшлися охочі до цего люди на місцях і відкликнулись бодай на зазиви з центра і по вказівкам звідси започаткували якунебудь роботу.

Українське Т-во охорони дітей і опіки над молодю має надавати напрям тій роботі в цілому краю через свої Філії і Кружки на провінції. І товариство по змозі сил це робить: веде переписку з існуючими вже своїми організаціями, вимагає звітів від них, вишукує людей, які могли би в нових місцевостях нові огнища товариства створити. Але тут саме на цім і кінчиться.

…ння і то таким жалісливим тоном, що й сам трошки прослезився. — Йди, Забєжкін, але памятай, що сьогодні скорочення штатів...

Взяв Забєжкін картуз і вийшов.

І вийшов Забєжкін по привичці на Невський, і на Невському, на розі Садової, стало темно в нього в очах, він захитався, пошкрябав руками повітря і зі слабости незвичайної прихилився до дверей крамниці. А в ту пору з крамниці вийшов чоловік (так, звичайного вигляду чоловік, в капелюсі і коротенькому пальті) і, зачіпивши Забєжкіна ліктем, доторкнувся капелюха і сказав:

— Даруйте!

— Господи! — сказав Забєжкін. — Та що ви! Будьте ласкаві...

Але прохожий був далеко.

— Що це? — подумав Забєжкін. — Який дивний прохожий. Даруйте, каже... Та хіба я сказав що-небудь проти? Та хіба він мене трутив? Та цеж міль, дрібненька мошка крильцями зачіпила. І хтож це? Мабуть, письменник, або якийнебудь всесвітній вчений... Даруйте, каже. Ось, яка штука! Адже навіть не розглянув його обличчя...

— Ах! — гучно сказав Забєжкін і нагло швидко пішов за прохожим.

І йшов Забєжкін довго за ним — весь Невський і по набережі. А на Троїцькому мості нагло утратив його з очей. Дві дами йшли — капелюшки з перами — заслонили і як у Неву канув незвичайний прохожий.

А Забєжкін усе йшов уперед, махав руками, сяв носом, просив вибачення у зустрічних і опісля невідомо кому підморгував.

„Ого, — нагло подумав Забєжкін, — кудиж це я зайшов? Камінноостровський... Карпівка... Зверну". — І звернув на Карпівку.

І от — трава. Півень. Коза пасеться. Лавочки біля воріт. Село, зовсім село.

„Присяду", — подумав Забєжкін і присів на лавочці біля воріт.

І почав крутики папіросу. А коли крутив папіросу, побачив на хвірточці оголошення:

„Винаймається кімнату для одинокого. Жіночому полові не турбуватися".

Тричі по черзі читав Забєжкін те оголошення і хотів вчетверте читати, та нагло серце сильно забилося, і Забєжкін знову сів на лавку.

„Щож це, — подумав Забєжкін, — яке дивне оголошення? І хіба не даром сказано: одинокому. Адже це, значить, натяк. То, мовляв, потребують мужчини... То вимагається мужчини, хазяїна. Господи, твоя воля, аджеж це хазяїна потребують!"

Зворушений Забєжкін перейшовся по вулиці і зненацька заглянув у хвірточку. І відійшов.

— Коза! — сказав Забєжкін. — Єй-Богу, справді коза стоїть... Дай, Боже, щоби коза була її, хазяйки... Коза! Адже так, при такому натяку, тут і женитися можна! І женюся. Єй-Богу, женюся. Якщо, наприклад, є коза -- женюся. Баста. Десять літ ждав — і ось... Доля... Адже, якщо розглядати справу вичерпуюче, якщо кімнати винаймає — значить помешкання є. А помешкання — хозяйство, значить, повна чаша... Підтримка... Квітки на вікні. Занавіски із тюлю. Занавісочки тюлеві. Спокій... А у свята холодний борщ! А жінка, скажім, дама солідна, порядок обожає, порядком цікавиться. І сама в шовковому халаті павою по кімнаті ходить. І все так величньо, все так благородно і все лише питає: а чи не хочеш, Петрусю, їсти? Ах, яка штука! Ну, таж то хазяйство. Корова, а можливо, що й дійна коза. Краще нехай буде коза — жре менше.

Забєжкін відчинив хвіртку.

— Коза! — сказав він, задихаючись. — Біля паркану коза. Адже коли коза, то й жити не важко. Якщо коза, то навіть смішно... Нехай Іван Нажмудинович завтра скаже: „От, мовляв, дуже мені тебе жаль, Забєжкін, але ти звільнений ізза скорочення штатів"... Хе-хе, єй-Богу смішно... Здивується, сучий син, зачудується не-мало, коли після слів таких до ніг не впаду, просити не буду... Будь ласка. Коза є. Коза, чорт мене побери, зовсім! Ах ти, яка шкідлива штука! Ах ти, сміх який!... А жіночому полові дуля яка, до чого то дожив жіночий пол — не турбуватися. Не лізь, мовляв, комар тобі на ніс, тут його величність мужчина потрібний...

Тут Забєжкін іще раз прочитав оголошення і, випнувши груди вгору, на радощах увійшов на подвіря.

(Продовження буде.)

(Переклад з вгявкої мови.)

Централя не може місяцями, а то й роками діждатися відповіди від своїх таки Філій, про приватні особи вже й не згадуючи. Можна писати, писати, писати — а вони зуміють мовчати, мовчати, мовчати.

Правда, колиб товариство розпоряджало фондами, могло би при централі заангажувати платну силу організаторську, яка на місцях контролювала би стан Філій і їх діяльність і подавала нові проекти роботи відповідно до місцевих потреб і умовин життя. При фондах можна би запомагати Філії, творити захисти, порадні матерей, вакаційні оселі, діточі санаторії й інші того роду інституції — можна би видавати часопис про охорону дитини, влаштовувати курси суспільної опіки для вишколення провідниць діточих садків, захистів, всел і т. п. І багато ще дечого можна би зробити, якщо товариство мало би гроші. Але й без гроша діло пішло би, якби ціле наше громадянство більше інтересувалося такими справами і не переходило над ними до денного порядку.

Ми покищо маємо до розпорядимости тільки слово і те слово киддємо раз-у-раз в тій думці, що хоч соте стане тою іскрою, що спалахне в огонь, який обхопить серця і створить діло. Але до діла, громадного діла треба людей, треба безпосереднього порозуміння між ними, виміни гадок усіх тих, які досі справами опіки над дітьми займалися або займаються. І щоби таке взаїмне порозуміння заініціювати, скликає наше товариство на день 8. грудня ц. р. **анкету** з відпоручників своїх Філій і Кружків, а також представників всіх тих організацій, які займаються якнебудь дітворою і молоддю. Анкета розпічнеться в годині 10-ій в домівці товариства при вул. Бляхарській 11. На денному порядку поставлено два реферати: О. Макарушкіної **„Суспільна опіка над дітьми в Чехословаччині"** і К. Малицької **„Що у нас зроблено досі на тім полі, а що треба робити"**. По обох рефератах відбудеться **дискусія**, якої вислід має стати для централі і споріднених з нею товариств директивою, як справу суспільної опіки у нас зорганізувати і пляново дальше повести.

Крім запрошених відпоручників може в анкеті брати участь кожний, хто тільки интересується цими справами, кому добро дітвори і молоді лежить на серці. Може в такому зближенні всіх і вся виявляться нові сили організаційні, зродяться нові проекти будови найважнішої під теперішній мент будівлі — **опіки над дітворою.**

Константина Малицька
член Президії У. Т. О. Д. М.

Українська ґімназія в Празі.

(Допис з Чехословаччини.)

Прага, 28. листопада 1927.

За останній час в деяких чеських часописах (**„Lidové Listy"** від 18-го жовтня ц. р., **České Slovo** від 18-го жовтня та ін.) появилися замітки з описом непорядків в українській ґімназії в Празі, про які вже давно знали батьки учнів цієї ґімназії, але, на жаль, не в силі були їх усунути.

Скажу декілька слів про історію самої ґімназії. В 1925-ому р. в Празі відкрито на кошти чеського уряду українську школу по типу реформованої реальної ґімназії (особливість її — латина з 4-ої кляси, а не з 1-ої кляси, як це є в клясичній ґімназії), що мала обслуговувати як дітей-сиріт, вивезених з табору Щепюрно в Польщі, так і дітей емігрантів, що опинилися в ЧСР. Зверхнє керування ґімназією доручено міністерством Освіти Українському Педагогічному Інститутові в Празі.

Здавалося, що такий зв'язок ґімназії з Інститутом буде на користь обом установам: ґімназія використає в своїй діяльности авторитет і досвід Педагогічного Інституту, а Інститут придбає взірцеву школу для практичних вправ студентів Інституту. Але дійсність не виправдала цих сподіванок.

Ґімназія увесь час жила без жадного керовництва подібно тому човну, що пливе без керми і вітрил, а Інститут і досі не має дійсної взірцевої школи для практики своїх студентів.

Те безладдя, що творилося в ґімназії, давно вже непокоїло батьків, і Батьківська Рада, що існувала при ґімназії до кінця минулого шкільного року, не один раз вказувала адміністрації ґімназії на ці непорядки й навіть злочини цих допускалися окремі представники зі складу учительського й виховательського персоналу ґімназії та хлопячого при ній інтернату. Але дирекція ґімназії і Сенат Інституту байдуже ставилися до голосу Батьківської Ради і навіть зовсім перестали рахуватися з її існуванням. Отже взірцева школа іґнорує важливий елемент в житті школи — **родину, а тим** самим адміністрація ґімназії перебрала на себе всю відповідальність за життя ґімназії.

Користуючись матеріялами Батьківської Ради, а також власним спостереженням в характері опікуна одного з учнів ґімназії, наведу тут головніші непорядки з життя ґімназії за минулі шкільні роки.

По-перше, прищеплення тілесної кари в хлопячому інтернаті ґімназії вихователем Л. Не дивлячись на констатування цього факту, Сенат Інституту тримав Л. на посаді вихователя аж до початку листопаду цього року і лише тепер перевів його на посаду в господарському відділі інтернату.

По-друге, незвичайну неуспішність дітей в поодиноких предметах, особливо в латині, математиці й нових мовах. Розуміється, тяжко сказати, що тут треба віднести на рахунок зовнішніх несприятливих умов (жахливий стан інтернату, відсутність підручників) і що слід приписати на рахунок самих учителів. Так, учитель математики К. додержується того принціпу, що учні мусять відразу зрозуміти новий матеріял, який подається в клясі, а тому **відмовляється** повторювати своє пояснення навіть і тоді, коли вся кляса не зуміла схопити його викладу. Учитель історії Х., „не мудрствуя лукаво", зводить пояснення нового матеріялу до... перекладу в клясі тексту з російського підручника на українську мову. І т. д.

Якби то не було, але наслідки шкільної праці дуже злі: так, в кінці минулого шк. року на 69 учнів ґімназії 12 учням було призначено повторні іспити, 2 некляcифіковано, а трьох визнано „нездатними". Добрим показчиком того, що в ґімназії не все гаразд з боку навчання й виховання є кількість учнів, які виступили з ґімназії серед минулого шк. року, а саме — 16!

З особливою безсердечністю ставиться адміністрація ґімназії до тих учнів, яких вона визнала „безнадійними": замісць того, щоб подбати про приміщення їх до будь-якої професійної школи, вона просто викидає їх з ґімназії. Нещасні підлітки змушені були податися до Франції, де й стали на тяжку фізичну працю, а частина їх опинилася тепер в Мароко. Так заопікувалася адміністрація ґімназії тими дітьми, яких вивезено з табору в Польщі.

По-третє, відсутність в програмі ґімназії релігії, хоча Батьківська Рада не один раз настоювала на заведенні релігії в ґімназії на засадах, принятих в чеських школах: релігії вчаться лише ті діти, батьки яких заявлять про це своє бажання.

По-четверте, розбещенність дітей, яка знаходила сприяючий ґрунт в неумінні адміністрації школи направити енергію дітей в бік здорових розваг і задоволення духових інтересів, а також у невідповідному поводженні деяких учителів і вихователів, що зовсім не могли служити взірцем до переймання для своїх учнів. Дирекція ґімназії байдуже ставилася до відвідування учнями заборонених вистав кіна заборонила учням вступати до Товариства „Сокіл" і т. д.

По-п'яте, недбайливість адміністрації ґімназії щодо фізичного стану дітей. Так, шкільний лікар констатував, що учні багато терплять від паразитів і є загрожені епідеміями. Директор чеської дитячої клініки письмо зробив зауваження, що учні вступають до клініки „занедбані й брудні".

Слід також вказати на те, що ґімназія усунула фахового інструктора в справі фізичного виховання п. Хв., щоб передати його лекції учителю... малювання, бо останньому не вистачало годин до норми, встановленої для штатного учителя.

Накінець, зневажливе відношення адміністрації ґімназії до естетичного виховання. Досить навести той факт, що адміністрація ґімназії без жадного попередження усунула відому всій Україні диріґентку п-ю Щ., яка давала в ґімназії лекції співу, щоб також передати її лекції учителю, який потрібував додаткових годин для штату. Так духові інтереси дітей адміністрація ґімназії приносила в жертву перед матеріяльними інтересами окремих осіб.

Отже ні розумове, ні моральне, ні фізичне, ні естетичне виховання не було поставлене так, як можна було сподіватися від української ґімназії в **Празі**, де мається великий контінґент спеціялістів, що здобули собі добре імя попередньою працею в українських середніх школах.

Але цей жахливий стан української ґімназії в Празі, який накреслив я тут лише в загальних рисах, мало хвилював як адміністрацію ґімназії, так і Сенат Педагогічного Інституту. Більш того, друковане звідомлення ґімназії за 1926-7 шк. рік (Прага, 1927 р., 15 стор.) складене в таких тонах, що, мовляв, все є гаразд, — „на Шипці все спокійно".* Справді, на 4 стор. „Звідомлення" читаємо, що „на долю директора ґімназії проф. д-ра Я. випала тяжка справа упорядкування життя ґімназії". Про це „упорядкування" заговорили вже навіть чеські часописи.

І от лише після того відгукнувся Сенат Інституту і взявся за ратування положення ґімназії, але виглядів на краще майбутнє покищо нема й не може бути, якщо Сенат і надалі зведе свою реформу ґімназії лише до пересаджування з одного місця на друге сучасних учителів і вихователів ґімназії та інтернату, (вихователя інтернату посаджено на купівлю бараболі й т. ін. для інтернату, одного з учителів ґімназії — на тимчасового директора ґімназії, бо директор ґімназії після тяжкої праці по упорядкуванню її взяв довготермінову відпустку, і т. і.). Самим положенням річей диктується тільки один вихід: радикальна зміна майже всього учительського й виховательського персоналу, щоб дійсно створити в ґімназії новий дух замісць того, яким тепер перейнято усе життя школи та інтернату. Тут як найбільше до речі стануть слова з відомої байки Л. Глібова:

Хоч десять раз пересідайте,
Немає хисту — от і все!

Цей єдиний вихід з того положення, що склалося, стає тим більше конечним, що з перенесенням ґімназії з Праги до села Ржевніце (45 хв. їзди залізницею від Праги) ґімназія відходить з поля зору громадянства, яке, хоча й було до цього часу безсиле вплинути на поліпшення справи, всеж таки вперто підіймало свій голос на захист дітей перед тими чинниками, яким є довірена доля молодого покоління, нашої надії на кращу майбутність.

Ст. Сірополко.

* Не можу не навести тут ще одної характерної риси звідомлення, а саме — дирекція ґімназії (звідомлення підписане п. директором ґімназії) кваліфікує учнів дітей емігрантів з В. України, як громадян УСРР. (!?)

Проти просвітньої роботи.

Новий виступ кремянецького старости.

Виконуючи постанову загальних зборів членів Т-ва „Просвіта" та ухвалу культурно-освітної конференції з дня 16-го жовтня ц. р. Рада Т-ва мала започаткувати сезон просвітної роботи просвітно-господарськими курсами, що мали відбутися на протязі місяця грудня. Про дозвіл на преведення курсів внесено до староства відповідне прохання дня 9-го листопада. Курси мали таке практичне завдання: дати слухачам методичні підстави для ведення просвітної роботи на місцях та поширити світогляд останніх шляхом зазнайомлення з основами політично-суспільних і господарських наук.

Кермуючись зазначеними міркуваннями щодо мети курсів, Рада в програму їх включила такі дисципліни знання: 1) методика просвітньої роботи, 2) політична економія, 3) конституції головних европейських держав, 4) громадознавство, 5) кооперація, 6) сільське господарство, 7) українська мова (в звязку з красним письменством).

Дня 24. XI. ц. р. представникові „Просвіти" п. М. Маринюкові зазначено в старостві, що староста дав дозвіл на курси лише трьохденні і з програмою виключно культурно-освітнього змісту. Дня 25-го листопада заступник голови Ради Т-ва „Просвіта" п. С. Жук особисто мав розмову в справі курсів з референтом староства, який повторив йому повище рішення старости в справі курсів.

Таким чином курси, намічені Радою, не відбудуться, бо цілком ясно, що Рада не може погодитися з подібним рішенням староства, яке нічим не узасаднене, тимбільше, що статут Т-ва „Просвіта" цілком виразно говорить, що Т-во „Просвіта" має право уряджувати лекції, бесіди для простого люду на теми літературні, наукові і господарські. Отсе поступовання кремянецького старости у відношенні до „Просвіти" є нічим іншим, як лише порушенням ним найосновнішого права „Просвіти", а саме вказаної статутом культурно-освітної діяльности. З уваги на таке поступовання старости Рада Т-ва „Просвіта" протестує і вносить до воєвідства зажалення. Всіх-же членів Т-ва закликається до дружної, солідарної просвітної роботи по наміченому загальними зборами пляну. Лише сила духа і витревалість доведуть нас до перемоги!

Відгуки дня.

Зима.

Тихо, підступно як кожне лихо — прийшла до нас зима. Ще день передтим полудневий вітер співав про край фіґ і помаранч, а очі шукали по деревах нового цвіту. Та десь по півночі змінили вітри службу і замісць полудневика повіяв сходовець. На рано не другий цвіт забілів на деревах, а перший сніг припав самітні віти.

Присіло все, прикорчилось від зимна: хати, городи і поля. Тільки ліс на обрію впріє неначе надувся, погрубів. Чорніє збитою стіною і запиняє втечу білих піль

Зима...

З сірої плахти неба летять білі жайворонки, крутяться над чубами дерев, заглядають у шибки вікон і змучені мандрівкою сідають на землю. Легесенький шорох їхніх крил заколисує всіх до сну.

Хати, городи і поля...

Тільки ліс, що муром станув далеко геть — на обрію, не дається ще дрімоті: раз-у-раз шумить, галуззям кидає, головою потрясає. Але й він за день-два засне під вагою криз білих жайворонків.

Тоді настане тиша, як у церкві перед „Христос воскрес". Кожний звук застрягне у снігових пучугурах, кожний крик запиниться на замерзлім вікні, кожний сміх осяде на загаті.

Зима...

Замре усе життя в природі. Ні паростей нових не пустить гордий дуб, ні не розвинуться благовонні квіти, ні зелень трав не тішитиме ока. Під ковром холодним все ждати буде сонця, яке знову по материному зогріє закований світ.

Замре усе...

Усе?!...

Не все!! всеж таки є ростини, які саме з початком сьогорічної зими — почали вистрілювати зпід снігу і ростуть і ростуть і ростуть.

Як гриби по дощі...

Нема ні стриму ні ліку їм.

Це кандидати на послів...

Старі пники, що вже літами спочивали і ніхто не думав про них як про живучих, виставили голови з під снігу і всьому світу сповіщають: „Ми — до сенату!"

Молоді, зелені відземки, що ще від кожного вітру гнуться і хіба на бачівна добрі, галасують: „Ми до сойму!"

І ростуть і ростуть і ростуть...

І кричать і кричать і кричать...

Але зима ласкава. Може спинить їхній ріст, заглушить їхній крик.

Адже паперу не стане на опис кандидатів!

Хіба, що дісти будуть на снігу виписувати!?..

Галактіон Чіпка.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

...товсько-польський конфлікт.

...вська нота до Ліги Націй. — Конфе... ...ренція Штреземана й Літвінова.

Варшава, 27. листопада 1927.

...Ковна наспіли вісти, що прем. Вальдемарас вислав до ген. секретаріяту Ліги ...нову ноту, в якій звертає увагу на ...ні плани Польщі супроти Литви, ...що на віленських парадах при у... ...прем. Пілсудського обговорювано ...збройного заняття Литви поль... ...військами та що польський уряд ...збройні відд... лит. емігрантів.

Берлін, 2. листопада 1927.

...Вольфа оголосило німецько-біль... ...ський комунікат, що на конференції ...і Штреземана звернено увагу, ...становище Польщі супроти Литви за... ...мирові. Комунікат цей вручено ...дипломатичним представникам, а... ...у Берліні і Москві. Текст ...подано до відома урядово... ...послові в Берліні Ольшов... ...У комунікаті подано, що оба ди... ...погодилися щодо цього, що тре... ...нарушення мира і що всі ...слід полагоджувати мирово.

...Берл. Тґ. ам Міттаґ" подає, що Штреземан на раді міністрів здав звіт із своєї ...ференції з Літвіновим.

...ум короля Карла І. отроєно?

Букарешт, 27. листопада 1927.

...Радор подає: Віцепрез. мадярської ...палати Гусар заявив, що румун... ...короля Карла І. отроєно. Про це ...королева Кармен Сильва ці... ...Франца Йосифа. Часопис „Кіш Уй... ...подає, що Карла І. отроєно з ініція... ...рум. воєнної партії. Аг. Радор запе... ...повищі вісти та зазначує, що всі ...що Кармен Сильва й Ів. Братіяну ...до себе взаїмне довіря.

...тентат на бурмістра м. Відня.

Відень, 27. листопада 1927.

...бурмістра м. Відня, Зайца, коли він ...із півн.-зах. залізничного двірця ...свята отворення Снігової Палати, ...тричі з револьвера 23-літній ...бінґер, безробітний, електротехнік, ...рад.-правої організації фронткемп... ...Бурм. Зайц вийшов ціло. Штребін... ...арештовано; він зізнав, що хотів у... ...бурмістра, бо вважає, що він спри... ...шкоду підмог для безробітних. ...часу преса повідомила про Штре... ...коли він літом у Зальцбурзі вче... ...літака і, висячи у воздусі, відбув ...подорож.

...бльок нац. меншостей.

Варшава, 27. листопада 1927.

...цілий день далі йшли переговори ...бльоку нац. меншостей. В поне... ...мають підписати виборчу умову.

...рисуд у процесі польських бандитів.

Париж, 27. листопада 1927.

...оголошено присуд у процесі поль... ...бандитів. Зінчук і Паховський за... ...на смерть; Гоголевський і Скопо... ...на досмертні тяжкі роботи; Мриц, ...і Пшибильський по 10 літ ...робіт. Софія Верник 8 літ вязниці, ...на 10 літ вязниці. Решта ...засуджені на вязницю від ...літ. Пятьох присяжних зголосило ...проти приноровлення кари смер... ...обвинувачених.

...Д. іде окремо до виборів.

Варшава, 27. листопада 1927.

...нач. рада ХД. Постановле... ...що ХД. при виборах виступить із ...листою, при чому допущена спів... ...з партіями, що відповідають като... ...і суспільному характерові ХД.

...тки про переворот у Ковні.

Берлін, 27. листопада 1927.

...тут непотверджені вістки про ...переворот у Ковні, про повалення ...Вальдемараса. Потвердження тих ...нема.

Новинки.

— **Телефон „Діла“.** Подається до ...зацікавлених, що телефон „Діла“ ...28-41.

— **Випущені на волю.** Дня 24. листопада ...випущено на волю арештованих ...з убивством Ґенер. Михайла Сте... ...и Антона Гуменюка, студ. філософії, бо підозріння проти них виявилося цілком безпідставне. День передтим випущено Романа Шухевича, студента політехніки і Букала, які перебували у вязниці від кількох тижнів під замітом злочину з § 58, 59 і 67 к. з.

— **„Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка“** у Львові вислало з приводу смерти Пшибишевського на руки Голови Т-ва польських письменників у Варшаві, Леопольда Штафа, таку телеграму: „Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка“ у Львові пересилає вислови найглибшого співчування з приводу скону Станислава Пшибишевського, якому українська література завдячує неодно зерно творчої думки та неодну іскру натхнення.

— **Темна хроніка.** Ціла шайка фальшивників банкнотів виправдувалась перед львівським карним сенатом, що не винна у фабрикації 50-золотівок і 20 долярівок. Називаються вони всі однаково: Бернард Бер, Маркус Пельц, Герш Равхфляйш і Йосиф Льотрінґер. — Дотепний ошуканець, що недавно продавав по домах буцімто маґістратські розпорядки про нові правила чистоти, знову вигринув в одній місці і хотів продати свій гумористичний плякат одному власникові дому за 3 зол. 50 с.

— **„На Баторія“.** Цей вислів „перевезений на Баторія“, „сидить на Баторія“, стане небавком анахронізмом. Вязниця при суді на вул. Баторія буде від нового року скасована наслідком того, що нарешті признали її стан суперечний із мінімальними домаганнями гігієни. Теперішні мешканці цього негігієнічного захисту переїдуть частинно до т. зв. „Бриґідок“, частинно до Дрогобича та Бидгощі.

— **Львівські трагедії.** Ще одна молода жінка Софія Ульман, на вул. П. Скарги, пробувала отруїтись сублїматом; причиною — неврастенія. — Родина Козюка на вул. Шпитальній уже тиждень шукає 19-літнього сина Степана, який шез мов камінь у воду, а віддавна був сильно схвильований.

— **Смерть законниць наслідком загоріння.** В Кукизові у монастирі СС. Родини Марії черниця заткала печ, напалену камінним вуглям. Наслідком того згинули дві черниці, а три відвезено до шпиталю.

— **Ґімназист удушився ґазом.** При вул. Хмельовського 17. утопився в ґазовій лазничці ученик 6. ґімн. кляси Антін Раковський, затроєний ґазом, що добувався з нещільної інсталяції.

— **Динамітовий вибух у Здолбунові.** На залізн. стації в Здолбунові підчас переладовування більшовицької залізної руди призначеної для Німеччини наступив вибух. Вибух зранив тяжко пістьох робітників, а одного вбив. Спец. комісія з піротехніком веде слідство. Це вже другий такий випадок при вилядовуванні залізної руди з СРСР. Кажуть, що у більш. вагонах були підложені динамітові патрони.

— **13 нових адвокатів** зродилось одного дня у Львові: стільки вчора вписала в свій список адвокатська Палата. З цього є 10 жидів.

— **Бандитизм.** У Петричах бандити перешукали домовини у гробниці багатої родини Джевецьких, сподіючись найти там дорогоцінности. — У жовківськім повіті, селі Жовтанці, піймали шайку бандитів, що при крадіжі свиней стріляли до гайового; все це дооколичні люди. — У Ришковій Волі (Ярославщина) зловили бандитів, що в масках із рушницями, ограбили недавно хату місцевого господаря. — У Волиці, біля Мостів Вел. якийсь бандит пострілив гайового через вікно в його хаті і втік.

— **Відень лякається подруж.** Віденці гадали, що минулий рік є рекордово низьким щодо числа шлюбів зареєстрованих в їх місті. 1926 р. було їх тільки 16.288; на половину менше як у 1920 р. Цей рік перевершив усі сподівання. Лише 15.000 пар у міліоновій столиці зважилось зріктись своєї свободи для насолоди домашнього огнища. Коли щорку 1200 пар менше заявить себе подружам, то Відень за „фатальних“ 13 літ зможе оголошувати кожний шлюб замісць найкращої театральної вистави!

— **Рекорди.** Новий член ню-йорської біржі заплатив за місце свому попередникові 300.000 дол. — Берлін бачив небувалу демонстрацію: безробітних акторів, що маніфестували на вулицях міста. У Німеччині є тепер 14.000 акторів без хліба. — Рада Народніх Комісарів у Москві призначила 4.8 міл. рублів на будову великанського кінового міста на Воробйових Горах у Москві. Там фабрикувати-муть річно 60 фільм.

— **Чудо.** Французька преса стверджує, що останніми часами трапились у відпустовім місті Люрд два видужання, яких лікарі не в силі розяснити природним способом. Якась панна Дельо, що мала в шлунку рака, поздоровіла неждано. Лікарі є безсильні супроти цього явища. Друге видужання зустріло некатолика англійця Гаррісона, зовсім спаралїжованого після затроєння. Коли Гаррісона внесли до чудотворної печери, він вийшов звідти сам і ходив нормально як колись.

— **Роман японського князя.** Японський уряд вислав видавцям усіх японських часописів таке повідомлення: „Подаємо вам до відома, що категорично забороняємо вам друкувати якінебудь звістки про недавну зустріч князя Ґікаші-Кумі з якоюсь французькою дамою“. Річ іде про французьку, з якою князь навязав роман кілька літ тому в Парижі. Тепер вона приїхала відвідати князя в Японії і вони зустрілись на англійськім кораблі в Йокогамі. Нелегко бути князем!

— **Відгомін трагедії Макса Ліндера.** У Парижі пічнеться небавком процес, що пригадає світові талановитого фільмового артиста Макса Ліндера. Ліндер застрілив себе та свою жінку два роки тому. Паризька преса повідомила світ, що причиною був його нервовий розстрій. Тепер, коли діло йде про признання права до виховання його 3-літньої доньки, про вирішення спору між його родиною і родиною його жінки, тепер чуємо, що причиною трагедії Ліндера було страшне розчарування щодо своєї жінки, яка, як він пише в своїх останніх листах, була демоном під маскою янгола. Він не міг пережити її невпинних зрад. Процес має небивалих заступників: мати Ліндера вибрала собі за адвоката бувшого президента Франції Мілєрана, а мати жінки Ліндера славного юриста та дипльомата Поль Бонкура. Процес буде дуже сумним епільоґом небувало-веміхненої карієри Макс Ліндера!

— **Світова всячина.** У Берліні та околиці починає ширитись дифтерит і шкарлятина, головно між шкільною молоддю. У листопаді було 300 занедужань; кільканадцять випадків смертельних. — Турецький уряд стверджує, що філія Аркос у Константинополі фінансувала тайний комітет, що підготовлював там комуністичний переворот; кількадесять членів цього комітету арештували. — У Мексику розстріляли 4-ох обвинувачених у замаху на ґен. Обреґона, між ними одного католицького священика. — Помер кн. Альфред Віндішґрец бувш. австр премієр з р. 1893. і голова палати панів. — Літвінов і Луначарський приїхали до Берліна і мали розмови із Штреземаном на тему конференції розброєння. — Берлінська авторка Діленц-Голіцер вибирається літаком до Америки і має намір здати там летунський іспит. — Рада римського університету признала поетові А... ...титул д-ра літератури гоноріс ... — У Саксонії віджрали ... ...чехословацької ...

Театри.

„**Коопер. Український Театр**“ під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).
Перерва по причині виїзду на провінцію.

Міський великий театр:
28-го „Визволене“ Виспянського, у головній ролі з Остервою.
Початок 7·30 вечером.

Міський „Театр Новин“:
„Найкраща з жінок“, оперетка.
Початок 7·30 вечером.

Кіна.
„Паляс“: „Заказана дільниця Альжиру“.
„Лев“: „У царстві зеленого дракона“ з Льон Чанеєм.
„Аполльо“: „Зов моря“.
„Фатаморґана“: „Фаворита Ротшильда“.

Дописи.

СУДОВА ВИШНЯ. (*Ще одно спростування на тему: До відносин у місті і повіті*). На основі арт. 33. прес. закону в інтересі правди, щоби на далі не появлялися неправдиві дописи і взаїмні обвинувачення щодо господарки в кооперативі „Народний Дім“, прошу помістити моє спростування як бувшого директора-справника і одинокого інтеліґента в Управі. Правдою є, що я обняв функції справника кооперативи „Український Народний Дім“ в Судовій Вишні зараз по уступленні п. Теодора Бобака, а зрезиґнував з цего становища щойно в червні ц. р. і на основі моїх спостережень, по провіренні книг і діловодства за часів п. Бобака подаю що слідує: Не солідаризуюся зі спростуванням пп. Г. Клоса, І. Качмарика, М. Кушика і Стаха Юраса, бо в переважній части є незгідне з правдою, а передовсім щодо цифр білянсових. В році 1925 дефіцит виносив лише 1741 зол., а не як подано 6278 зол. 84 гр. і цей дефіцит походив з ріжниці на курсі доляра, по причині затягнення кількох позичок долярових попередною Управою. Дальший дефіцит в році 1926 і в І. чвертьрічу походив теж з тої причини і наслідком високих відсотків, виплачених „Центробанкови“ та іншим вірителям, бо в тому часі припадали платности, а відсотки з огляду на девалюацію золотого були високі. Господарка п. Теодора Бобака назагал була добра і мала на меті поважний плян розбудови кооперативи, однак невідповідний час не сприяв цим замислам і тому то плян цей стоїнувся з упередженням деяких громадян. Правдою є що я обняв по п. Бобаку відбудовану пекарню, шопу, в котрій міститься робітня Маріяна Кушика, члена Управи і відбудовану салю, а після рахунків і актів кооперативи, стверджую що будови ці переведено в роках 1924 і 1925 за урядування попередньої Управи: пекарню пущено в рух в лютому 1925, а торговля солею розпочалася в січні 1925 р. За дефіцит поносить вину Надзірна Рада, а передовсім п. д-р Гайдучок, бо він як голова контрольної комісії не переводив ревізій і на мою замітку в грудні 1925, коли я ще не був членом Управи, чому не відбувається контроля, — заявив — що чекає на догідний час, бо Бобак є його ворогом і він мусить на ньому пімститися за якусь кривду. Щодо вкладки другого директора п. Біленького, то цю справу в червні 1926 Надзірна Рада полагодила в цей спосіб, що признала йому 24 проц. від початку вкладки, а вкладка ця до цього часу не є обрахована, не виплачена а кооператива не понесла в цьому випадку ніякої страти і до цеї пори користає з вкладки. Неправдою є, щоби загальні збори дня 4. липня 1926 ухвалили, що мається внести скаргу до суду на п. Бобака, а лише сама Надзірна Рада з д-ром Гайдучком сконструувала карне донесення за проступок з арт. 115 закону про кооперативи і ця справа в суді досі не покінчена. Правдою є, що д-р Гайдучок не любить інтеліґенції і сказав сам передімною, коли С. Козак старався про льокаль для Районової Молочарні в Народнім Домі, що інтеліґентам, це є його ворогам, до Народного Дому є вступ збороненийǃ З тої причини районова молочарська кооператива для браку льокалю не могла істнувати. Правдою є, що п. д-р Гайдучок кермує сам один цілою кооперативою, бо є лише одним інтеліґентом в Надзірній Раді, а в Управі по моїм уступленні є лише міщани ремісники, від яких д-р Г. вимагає, щоби всі йому повинувалися і це було причиною, що я не міг працювати в Управі, а хто спротивлявся п. д-ру Гайдучкови, того він вважав своїм ворогом а також і кооперативи. Правдою є, що пекарня приносить пересічно місячно що найвище 150 зол. доходу. З гуртівні соли нема майже ніякого доходу, а часами є страта: сіль дається на кредит, довжники не платять на час, а платність для гуртівника виносить 14 днів. З тієї причини заходить потреба затягання позичок на заплату за сіль і так було також за моїх часів. Цифра 6278 зол. 04 гр. дефіциту походить з контролі п. д-ра Гайдучка, як нефахової людини, бо інспектор Ревізійного Союзу в своїх люстраціях в грудні 1925 і в травні 1926 цеї цифри не усталив, як рівнож не знайшов товарового манка на основі книг кооперативи. Замічу, що кооператива Народний Дім в біжучім році не відбула ще звичайних загальних зборів, а чому над тим не хочу розводитися. Найдокладніші інформації про те як і про відносини в кооперативі може подати Ревізійний Союз у Львові. Дописи є наслідком нездорових відносин в Судовій Вишні, а санація цих відносин є неможливою. — З високим поважанням *Володимир Гаєцький* емер. суддя.

* * *

Від Редакції: З болем серця ми примушені містити всі ці спростування зі Судової Вишні тільки тому, що вони покликуються на відповідний параграф нового пресового закону. Та вже й нам стидно за них, стидно за те, що в нізську громаду, стидно за те, що в ній діється абстрагуючи від того, хто є спричинником таких відносин. Жалко місця в газеті, жалко і читачів. Постараємося у будуччині ніяких дописів зі Судової Вишні не містити, щоби вони не заливали потім газети „спростуваннями“.

Ратункова акція.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На вкл. книж. ч. 8165 Центро-Банку зложили дальше в долярах:

„Січ Запорожська“ в Mattapan Mass Злучені Держави (через Степана Чопи...

ка) 30, о. Евстахій Сидоряк в Сиракюс, Новий Йорк — збірка 475, (на що зложилися: загальна збірка в церкві 323, Сестрицтво Н. Серця Хр. 50, Братство св. Івана Хрестителя від Єоєдинення" 25, Братство св. Михайла від О. Р. Б. 25, Братство св. Петра і Павла від У. Н. С. 15, Русько-Український Клюб 12, Братство св. Ольги від Провидіння 10, збірка Євдохи Кіт 15), **разом 525 долярів.**

На цю саму ціль зложили в золотих:

Через „Доставу" збірка шкільних дітей в Кобилоколоках п. Янів ад Теребовля, для молоді потерпівшої від повені (по потрученню порта) 11.85, Гурток студентів українців, Познань, збірка 48.10, Ірина Людкевич, Лаврів, жертва дітей в Лаврові для дітей потерпівших від повені 2.82, Комітет допомоги на м. Львів, збірка, а то: а) в Успенській церкві: Е. Сойка 2, М. Курницька 0.50, Н. Н. 1, д-р Юзич 20, А. Домнюк 2.50, А. Савицька 5, б) в церквах у Львові дня 13. XI. 1927 218.50 і 1 долар — разом 249.50 і 1 долар, Микола Драган, Літомериці, Чехословаччина збірка емігрантів членів УГА., а саме кч.: Драган Микола 10, Данилюк Микола 10, Данилюк Володимир 10, Борис Федір 5, Колодій Іван 5, Турчин Адам 5, Фещак Дмитро 10, Василишин Василь 10, Савчак Стах 10 — разом кч. 75, по потруценню на порто 5, нетто кч. 70 або 18.34 зол., Тов. студентів „Основа" в Празі 100 кч. т. є 26.20 зол., Повіт. Комітет допомоги Городенка 500, Адв. д-р Іван Блажкевич Дрогобич 50, Народний Дім, кред. кооп. в Дрогобичі 250, о. Целехатий, Дмитровичі п. Вишники збірка 27.70, Архип Войтюк, Костянка гм. Варховичі на Волині, збірка 24.50, Комітет допомоги в Яричеві Новім, збірка 164.10, по потрученню видатків 31.42 — переслано до Центро-Банку 132.68, Адв. д-р Душенчук, Зборів, збірка 22, Інж. Василь Добровольський, Варшава через „Діло" 15, Через Адмін. „Нової Зорі" у Львові: Микола Баранчук, Зборів 20, Уряд парох. Печеніжин, збірка 47, Кат. Т-во Укр. Дівчат ім. св. Йосифа у Львові 7.50, Я. Кульчицька Львів 1. — разом 78.50, через „Просвіту": Дирекція укр. прив. гімназії в Рівнім 107.60, через Зем. Банк Гіп.: Ом. Білинський упр. школи, Рипиннє 100 чк. т. є 26.20, через Варшаву: о. А. Черепаняк Санкт Йозеф, Місурі 11.40 дол. т. є 98.22, Український Комітет доп. в Олеськy, збірка в громаді 150.07, Уряд парох. в Скоморохах п. Золотий Потік 3.10, Редакція „Української Громади" в Луцьку 119.95, Осип Свірка, Прага, від Українського Університету в Празі 126.20.

Разом 2.148.63 золотих і 1 доляр.

Попередньо виказано 41.347.71 зол. і 11.982.40 дол. Отже разом зложено досі **43.496.34 золотих і 12.508.40 долярів.**

✝ Посмертні згадки.

Д-р Теофіль Кормош.

Сумна вістка прийшла до Львова з Перемишля в суботу 26. ц. м.: там помер після короткої недуги (запалення легенів) тогож дня в 7. год. раненько визначний український діяч, довголітній провідник Перемищини у народній роботі — д-р Теофіль Кормош, проживши 66 літ.

Смерть д-ра Т. Кормоша — важка втрата для українського громадянства, зокрема для українських економічних установ. Бо Покійний — один з піонірів нашого економічного відродження, один з найбільше заслужених національних діячів на західних „окраїнах" нашої нац. території. Поселившись у Перемишлі, приступив він ще у 80-их роках м. ст. до позитивної роботи на культурно-освітньому й економічному полі Перемищини і сусідніх повітів. Разом з пок. дир. Цеглинським, проф. Олексою Яремою й о. кан. Стрийським поставив він основи народньої організації Перемищини, яка з колишнього русофільського бастіону завдяки їх трудам переміняла своє обличча стала заборолом свідомої української думки над Сяном. Скільки це коштувало труду, зусиль, скільки важких хвиль треба було перенести — нинішнє покоління навіть собі не уявляє.

Найбільші заслуги має Покійний на економічному полі. Вже перед 40 роками він зрозумів, що шлях до визволення веде через економічний добробут, через господарську незалежність народу. З тою думкою він приступив до оснування кредитового товариства „Віра" в Перемишлі (1892), а тою самою думкою видав і підручник „Про спровадження заробкові і господарські". Таким чином Покійний став у повнім того слова значінні піонером нашого кооперативного руху, передовсім же наших кредитових установ. Був основателем „Руської (тепер Української) Щадниці" в Перемишлі і директором її від часу її оснування; був одним з основателів і членом надзірної ради „Дністра"; був одним з основателів і від трьох літ президентом надз. ради Земельного Банку Гіпотечного; був членом-основателем і членом надз. ради Краєвого Союза Кредитового (Центробанку), членом надз. ради „Народньої Торговлі" і т. д.

Поза економічною діяльністю покійний займався також працею в „Просвіті", „Рідній Школі", а далеко не чужа була йому й політична діяльність. Брав живу участь у політичнім житті повіту як організатор і провідник національно-демократичної партії, переводив у Перемишлі всі виборчі акції і взагалі заслужився немало для розбудження і зросту українського політичного життя в західних повітах української Галичини. Вдячний нарід обдарував Покійного й великою почестю: в останній каденції галицького сойму (1913—14) був він вибраний послом з перемиського повіту.

Слід зазначити, що Покійний своєю невсипущою працею причинився до поважного зросту і збогачення українських економічних і культурно-освітніх установ у Перемишлі. Був у загалі дуже рухливою людиною і не знав, що таке відпочинок. Його гостинний дім був завсіди осередком нашого життя в Перемишлі. При тому Покійний був вельми товариський, любив спів і музику і сам був довголітнім дириґентом хорів, цікавлячись постійно нашими співацькими товариствами.

Після українського зриву був арештований і сидів у Домбю, звідки втік до Відня, де працював м. ін. над збиранням матеріялів до I. тому „Червоної Книги". Вернувши по кількох роках до Перемишля, був арештований вдруге і взагалі в пих роках він витерпів немало.

Земля пером Визначному Громадянинові і Заслуженому Діячеві!

В суботу в год. 6.30 вечером відбулося в „Дністрі" жалібне засідання представників усіх наших економічних установ, присвячене памяти Покійного. Всі установи висилають зі Львова десять делегатів на похорони до Перемишля, які відбудуться в понеділок 28. ц. м.

Оповістки.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. Н. Карабіневича:

Олтрна:
28.XI. Циганка Аза.
29.XI. В.Я.
30.XI. Вихрест.
1.XII. Запорожець за Дунаєм.
2.XII. Майська ніч.
Тернопіль:
3.XII. Циганка Аза.
4.XII. Гейша (прем'єра), перший раз на українській сцені в Галичині. 993 2-?

Український Комітет Допомоги жертвам повені на м. Львів просить Високоповажані Пані прибути на засідання, яке відбудеться 1-го грудня ц.р. в 4-ій год. попол. у домівці „Марійського Товариства Пань" при вул. Бляхарській ч. 11, II. пов. Предметом нарад улаштування прилюдної збірки дня 11-го грудня ц. р., на яку Комітет одержав позволення поліції. 1004 1—2

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів Ринок ч. 10.